

[Steen Folke]

Hvad er der så sket siden lovens vedtagelse og ikrafttræden den 1. august 1980? Aldrig har der været så stærk kritik af en lov; langt ind i de borgerlige medier, ja, selv helt op i regeringen, har man af og til erkendt, at der er kolossale problemer med loven og med de uddannelsessøgendes fortvivlede økonomiske situation.

I 1975 var det venstre og de borgerlige partier, der afskaffede statslånene, og både ministeren og hr. J. K. Hansen har i dag gjort opmærksom på, hvordan de advarede dengang og var modstandere af det. Men jeg synes, regeringen og socialdemokratiet forholder sig yderst dobbeltmoralisk i denne sag, for samtidig med at man bebrejder de borgerlige partier, at de afskaffede statslånene og gik over til alene at finansiere uddannelsesstøtte med banklån, står ministeren her og forklarer, hvordan det vil være helt uansvarligt, hvordan det er helt umuligt at forestille sig, at man skulle kunne genindføre statslånsordningen.

Ja men hvad nu, hvis det var lykkedes at forhindre de borgerlige dengang i at afskaffe statslånene? Hvor var vi så henne? Skal man ikke i virkeligheden takke de borgerlige for, at de gjorde det beskidte arbejde? Jeg synes, det må være logikken i regeringens holdning.

Regeringen fik lov at køre frihjul dengang og stemme imod. I virkeligheden mener man, at det af statsfinansielle grunde var det eneste ansvarlige, der blev gjort: ministeren stod og forklarede om de milliarder, det ville koste. Ja, det ville det vel også koste, hvis det ikke var lykkedes nogen sinde at afskaffe statslånsordninger. Derfor synes jeg, regeringens og socialdemokratiets holdning er dobbeltmoralisk.

I 1979 var det SV-regeringen, der stod for den nye lov. Det blev ikke bedre af, at socialdemokratiet kom med ved den lejlighed. Den nye lov er på flere punkter udtryk for direkte tilbageskridt og forværringer: øget banklåntagning, forøgede gældsforpligtelser, bortfald af muligheden for bistandshjælp i sommerperioden og en række opstramninger og forstærkede sanktioner over for de studerende.

VS kritiserede alle disse forhold allerede ved lovens behandling her i tinget, og i sidste samling fulgte vi det op ved sammen med SF at fremsætte et konkret beslutningsforslag til en virkelig reform af uddannelsesstøtten; det

var B 119 af 25. marts 1980. Der var ikke nogen reel tilslutning til forslaget her i salen, men der var til gengæld nok af lunken velvilje og en masse snak om, hvor skidt de uddannelsessøgende har det, ligesom man fandt, at der måske var enkelte spændende detaljer i forslaget, som man i øvrigt ikke har gjort noget som helst ved siden.

Vi har ikke fundet det umagen værd at genfremsætte forslaget i denne samling og få den samme gang hælden-vand-ud-af-ørerne, som jo kan drukne alt i velvilje, og ingenting sker der.

SF har så på egen hånd forsøgt sig med et meget modereret og spagfærdigt forslag til løsning af nogle af gældsproblemerne, nemlig forslaget til folketingsbeslutning om gældssanering for nyuddannede, nr. B 36, som der til dato heller ikke er kommet noget ud af.

Der er i dag to slags tabere blandt de unge i samfundet: der er dem, der ikke får mulighed for at komme ind på en uddannelse, og der er dem, der kommer ind på en uddannelse. De første, som vel stadig er dem, der har det værst, bliver holdt ude fra uddannelserne gennem adgangs begrænsninger, dårlig økonomi og social baggrund i almindelighed m.v. De bliver henvist til arbejdsløshed, til bistandshjælp; de må slet ikke studere, hvis de fortsat skal kunne oppebære understøttelse.

Så er der den anden gruppe tabere, altså dem, der kom igennem nåleøjet, som måske har det lidt mindre slemt, eller som måske får en stakket frist, selv om deres trængsler begynder dagen efter, at de er optaget på uddannelsen: stigende udgifter til mad, bøger, bolig, faldende værdi af uddannelsesstøtten, hvis de da overhovedet kan få noget på grund af forældres eller deres egen indtægt.

Uddannelsesstøttens realkøbekraft er faldende, og de uddannelsessøgendes situation påvirkes jo også af den generelle krisepolitik, stigende afgifter, nedskæringer, og stipendieandelen udgør en stadig mindre del af finansieringen af deres leveudgifter.

Låneandelen optrappes, og hvis man forsøger at holde låneandelen nede, må man tage øget erhvervsarbejde, hvis man kan få noget i disse arbejdsløshedstider, eller tage job fra andre – måske acceptere dårlige og underbetalte job.